स्थानीय तहको वडास्तरीय सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

२०८३

राप्ती गाउँपालिका वडा नं. १ भालुवाङ
दाङ

प्रतिवेदक

नामसालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र इलाम

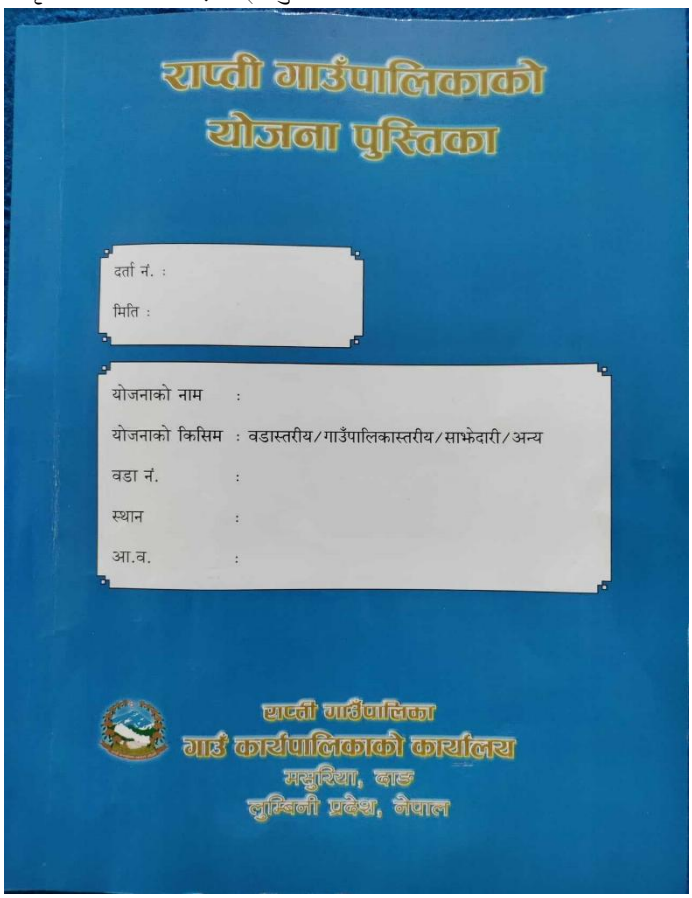
२०८३ असोज

१. पृष्ठभूमिः

स्थानीय तहको सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गर्न तत्कालका लागि कार्यविधि कानूनहरुको कमी रहेको अवस्थामा विगतमा प्रचलनमा रहेको स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ मा समावेश भएका विधि, प्रक्रिया र औजारहरु र विगतका अभ्यासहरुको समेत आधारमा दाङ्ग जिल्ला राप्ती गाँउपालिका अन्तर्गत छनोट भएका दुई वटा वडाहरु मध्ये वडा नं. १ को सामाजिक परीक्षणका क्रममा प्राप्त तथ्यहरुको आधारमा यो प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । सहभागितात्मक योजना छनोट प्रक्रिया अवलम्बन गरी गाउँपालिकाले औपचारिक रुपमा पारित गरेको नीति, बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम अनुसार यस वडामा कार्यान्वयन भएका विकास गतिविधिहरु, सामाजिक सुरक्षा, नियमित नागरिक सेवा, जनसम्बन्ध, समन्वय, साझेदारी, नागरिक गुनासो तथा सूचना व्यवस्थापन, सेवाप्रदायकहरुको सामाजिक आचरण तथा आचार संहिताहरुको परिपालना जस्ता विविध विषयक्षेत्रहरुमा रही यो सामाजिक परीक्षण सम्पन्न गरिएको छ । सेवाहरु प्रदान गर्दा आफ्ना नागरिक र आम सेवाग्राहीहरु प्रति स्थानीय वडाले निर्वाह गरेको सामाजिक उत्तरदायित्व र नैतिक जिम्मेवारीहरु यस सामाजिक परीक्षणको केन्द्रविन्दुमा रहेका छन । यो सामाजिक परीक्षण राप्ती गाउँपालिका, स्थानीय वडाका जनप्रतिनिधिहरु, टोलविकास संस्थका पदाधिकारीहरु, निर्माण उपभोक्ता समिति पदाधिकारीहरु, वडा कार्यालयका कर्मचारी, स्थानीय सेवाग्राही र सरोकारवालाहरुसँगको साझेदारी र समन्वयमा सम्पन्न गरिएको छ ।

२. सामाजिक परीक्षणको उद्देश्यः

स्थानीय वडाले गत आर्थिक बर्षमा सम्पादन गरेका विकास कृयाकलापहरु एंवम् सुविधाहरुको सामाजिक उपलब्धी सम्बन्धी लेखाजोखा गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको मुख्य उद्देश्य हो । प्राप्त तथ्यांक तथा सूचनाहरुको संक्षिप्त विश्लेषणका माध्यमबाट यस प्रतिवेदनले पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने हुँदा सुझावहरुको अभिलेखीकरण समेत यसको अतिरिक्त उद्देश्य हो ।

३. सामाजिक परीक्षण गरिएको स्थानीय तहः

३.१. राप्ती गाउँपालिका वडा नं. १, भालुवाङ

४. प्रतिवेदन प्राप्त गर्ने सरोकारवालाः

- राप्ती गाउँपालिका वडा नं. १ को कार्यालय, भालुवाङ्ग दाङ्ग ।
- राप्ती गाउँपालिकाको कार्यालय, मसुरिया, देउखुरी दाङ्ग ।

५. सामाजिक परीक्षण गर्ने संस्थाः

नामसालिङ्ग सामुदायिक विकास केन्द्र (NCDC), इलाम ।
सम्पर्क ठेगानाः राप्ती गाउँपालिका वडा न. ४ मौरीघाट
सम्पर्कः ०८२–४१३०७९
ncdcilam@ntc.net.np

६. तथ्यांक/सूचना संकलन विधि तथा प्रकियाः

स्थानीय निकाय सामाजिक परीक्षण कार्यविधि २०६७ को आधारमा परिवर्तित सम्दर्भ सहित निम्नानुसारका विधि तथा प्रकियाहरु अवलम्बन गरी यो सामाजिक परीक्षण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

६.१. अभिलेख अध्ययन तथा समीक्षा
६.२. उपभोक्ता समिति तथा सरोकारवाला अन्तरवार्ता
६.३. फिल्ड अवलोकन
६.४. लक्षित समूह/समुदाय छलफल
६.५. नागरिक अभिमत संकलन
६.६. नमुना सर्भेक्षण

७. सामाजिक परीक्षणको क्षेत्रः

७.१. सामाजिक सुरक्षा ।
७.२. नियमित नागरिक सेवा ।
७.३. स्थानीय पूर्वाधार विकास निर्माण ।
७.४.जनसम्बन्ध, समन्वय र साझेदारी ।
७.५. नागरिक गुनासो तथा सूचना व्यवस्थापन ।
७.६. जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आचरण, आचार-संहिताको परिपालना र उत्प्रेरणा ।

८. सूचनादाताहरुको बर्गीकृत विवरण:

समुदाय	जम्मा	महिला	पुरुष	कैफियत
आदिबासी जनजाती	१४५	५८	८७	
दलित	१८	६	१२	
मुश्लिम	१०	२	८	
ब्राम्हण/क्षेत्री	१०६	४३	६३	
मारवाडी/मधेशी	२	०	२	
अन्य	७	१	६	
जम्मा:	२८८	११०	१७८	
प्रतिशत:	१००	३८	६२	

९. सामाजिक परीक्षण टोली:

९.१. बिनोद निरौला (सामाजिक परीक्षक सम्पर्क ९८५२६२०४१२)

९.२. शंशाङ्कबाबु आचार्य यादब (फिल्ड संयोजक नासाविके सम्पर्क: ९८४४)

९.३. पुस्तमा पुन (सामाजिक परिचालक, नासाविके)

१०. विविध:

सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी तथ्यांक तथा सूचनाहरु र तिनको विश्लेषण पछाडि खण्ड-ख मा समावेश गरिएकोछ

खण्ड-ख

राप्ती गाउँपालिका (दाङ्ग) वडा नं. १ को सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन

१. वडाको आधारभूत तथ्यांकः

- वडा कार्यालयले प्रत्यक्ष सेवा दिनुपर्ने घरधुरी संख्याः ११६६ घरधुरी (स्रोत गा.पा.वस्तुगत पार्श्वचित्र-२०७५)।
- सेवाग्राही जनसंख्याः जम्माः ३४०५ जना (महिलाः २४२४, पुरुषः २६७४, तेस्रोलिंगीः ७ जना)।
- सेवाक्षेत्रका वस्तीहरुः शान्तिपुर (चैते), भालुवाङ्ग, खर्क बगासोती, मछिताल, बगाहासोती, पाखापानी ।
- आ.व. २०८२/०८३ मा सामाजिक सुरक्षा सेवा पाउने सेवाग्राही संख्याः

जेष्ठ नागरिक	२८१
जेष्ठ दलित	११
एकल महिला	८०
विधवा	१२५
पूर्ण अपाङ्ग	८
अति असक्त	२७
दलित बालबालिका	१४
जम्मा	५४६

२. योजना कार्यान्वयनको अवस्था (सन्दर्भ आ.व. २०८२/०८३)

क्र.सं.	विवरण	योजना संख्या
२.१.	टोलस्तरबाट भाग भएका योजना संख्या	१२१
२.२.	कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत योजना संख्या	२७
२.३.	सम्पन्न हुन नसकेका योजना	३

३. वडाको सेवा प्रवाह र विकास कार्यसम्पादन प्रतिको जनअभिमतः

क्र.सं.	सेवाको क्षेत्र	जम्मा अभिमतकर्ता	अभिमतकर्ताको प्रतिक्रिया				कफियत
			उत्कृष्ठ	सामान्य	कमजोर	धेरै कमजोर	
३.१.	सामाजिक सुरक्षा	४३	३४	५	४	०	
३.२.	नियमित नागरिक सेवा	५०	३०	१३	७	०	
३.३.	स्थानीय विकास निर्माण	५३	२८	२२	३	२	
३.४.	जन-सम्बन्ध, समन्वय र साझेदारी	४८	३०	८	२	०	
३.५.	नागरिक गुनासो तथा सूचना व्यवस्थापन	४८	२८	१५	५	२	
३.६.	जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारी आचारण, आचार-संहिताको पालना र उत्प्रेरणा	४६	३०	१५	५	०	
	जम्मा अभिमत :	२८८	१८०	७८	२६	४	
	प्रतिशत:	१००%	६२%	२७%	९%	२%	

४. राप्ती गाउँपालिका वडा न. १ ले आ.व. २०८२/०८३ मा संचालन गरेका विकास कृयाकलाप एवंम् गतिबिधिहरुको स्थलगत अवलोकनका क्रममा पहिचान भएका योजनागत सामाजिक पक्षहरु

४.१ पूर्वाधार तर्फ

४.१.१ दुर्गा हिमाल दोस्रो एम बहादुर एमसीको पश्चिम बाटो ग्राभेल

सम्पर्क व्यक्ति: श्री टेकवीर रिजाल (स्थानीय उपभोक्ता)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- बर्खायाममा हिलो र हिउँदमा धुलोले समस्या
- आवासीय क्षेत्रमा हिलो र गाडी फस्ने समस्या थियो ।
- कच्चीसडक घाँस र अन्य फोहोर थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- करिव १५० मिटर माटो फिलिङ तथा ग्राभेल गरिएको छ ।
- सडक मापदण्ड अनुसार कच्ची सडकलाई चौडा गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- सडकको हिलो नियन्त्रण भएको छ ।
- सडक किनारबाट खानेपानी लाईन तथा बिद्यूत विस्तार गर्न सहज भएको छ ।
- स्थानीय आवासीय क्षेत्रमा व्यबस्थित सडक निर्माणको शुरुवात
- आवासीय क्षेत्र सौन्दर्यीकरणको लागि आधार तयार भएको छ ।

घ) सुझाव

- यो सडकको बाँकी क्षेत्रको अझै केही खण्ड अधुरोनै रहेको छ ।
- बजेट अभावको कारण आधा मात्र निर्माण भएकोले बाँकी खण्डको लागि स्रोत व्यबस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सडक मापदण्ड अनुसारको नाली निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.१.२ मच्छिताल टोलमा बाटो स्तरोन्नती

सम्पर्क व्यक्ति: श्री रिखीराम कुमाल (९८०६१२४३९८)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- कक्ची बाटो भएकोले हिलो हुने तथा भलपानीले खेतीभूमि बगाउने समस्या थियो ।
- सडकको अन्तिम खण्डमा नाली निर्माण भएकोले जमिन क्षयिकरण हुने गरेको थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- मछिताल सडकका पश्चिम खण्ड १०० मी स्तरोन्नती गरिएको छ ।
- सडकको मापदण्ड अनसार साईडमा पक्की नाली, च्याम्बर तथा निकास तयार गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- बस्तीविकासको आधारभूत संरचनाको रुपमा सडक निर्माण भएको छ ।
- आवत जावत गर्न सहज भएको छ ।
- सडकभलले गर्दा हुने जमिनको क्षयिकरण रोकी जोखिम न्यूनिकरण भएको छ ।

घ) सुझाव

- क्रमागत योजना मार्फत यो सडकको बाँकी खण्ड स्तरोन्नती गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- मछिताल सडकको बाँकी खण्ड ग्रावेल गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सडकको नियमित सरसफाईमा ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४.१.३ शान्तिपुर खोल्सामा ह्यूमपाईप तथा ग्याबिन निर्माण

सम्पर्क व्यक्ति: श्री हिराकुमारी गुरुङ -९७००८१२१८२)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- शान्तिपुर चैतेबाट अर्गाखाँची जोड्ने मोटरपुल निर्माण भयो तर शान्तिपुरबाट जोड्ने बाटो थिएन ।
- अस्थायी कच्ची सडक भएपनि जमिन भोगाधिकार विवादले गर्दा बाटो सार्नुपर्ने अवस्था थियो ।
- शान्तिपुर खोल्सामा ह्यूमपाईप नभएकोले भलपानीले गर्दा समस्या थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- शान्तिटोलखोल्सामा ह्यूमपाईप हालिएको छ ।
- खोल्सा कटान नियन्त्रण गर्न ग्याविन विचखण्डमा पक्की नाली निर्माण भएको छ ।
- शान्तिपुर खोल्सा कच्ची सडक मर्मत गरिएकोछ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- बर्खामा सडक भल घरहरुको फोहरपानी निकास नियन्त्रण भएको छ ।
- अटो तथा गाडीहरुलाई वारीपारी गर्न सहज भएकोछ ।
- स्थानीय बासिन्दा तथा बढीदमार बस्तीका बिद्यार्थी तथा मानिसलाई दैनिक आवत जावत गर्न सहज भएको छ ।
- ग्याबिन निर्माण स्थानीय उपभोक्ताहरुले गरेको हुनाले न्यून रुपमा भएपनि स्थानीय स्तरमा रोजगारी उपलब्धता भएको थियो ।

घ) सुझाव

- शान्तिपुर खोल्सीमा हाल भएको ह्यूमपाईप सानो भएकोले थप क्षमता भएको थप्नुपर्नेछ ।
- बढीदमार अर्गाखाची जोड्ने सडक कच्ची र लेभल नमिनलेको हुनाले स्तरोन्नती गर्नुपर्नेछ ।
- हाल लगाएको ग्याविन बाढीले गर्दा पल्टन लागेको छ । सो मर्मत गर्नुपर्ने छ ।

४.१.४ नमूना बजार टोलमा ठकुरी गल्लीबाटो स्तरोन्नती भालुवाङ

सम्पर्क व्यक्ति: श्री पुस्तमा पुन (
९८६८५२५१००)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- राप्ती वडा न. १ भालुबाङ बजारको मुख्य सौन्दर्यीकरणमै नकारात्मक असर परेको थियो ।ग
- नमूनाबजार टोलको गल्ली बर्खायाममा हिलो तथा हिउँदमा धुलो हुने गरेकोले आसपासका घर र स्थानीय बासीलाई समस्या परेको थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- नमूनाटोलको सडकमा टायल सोलिङ गरिएको छ ।
- वस्ती क्षेत्रमा सौन्दर्यीकरण गरिएकोछ ।
- सडक मापदण्ड अनुसार कच्ची सडकलाई चौडा गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- नमूनाटोलको आवासीय क्षेत्रमा नाली निर्माणको कारण वस्ती सौन्दर्यीकरण बढेको छ ।
- स्थानीयलाई आवत जावत गर्न सहज भएको छ ।
- टोलविकासको सहयोगमा योजना छनौट तथा कार्यान्वयन एवंम् अनुगमन गरिएको हुँदा पारदर्शीता कायम भएको देखियो ।

घ) सुझाव

- सौन्र्यीकरणको लागि सडक गल्लीमा सडकको बाँकी खण्डलाई पूर्णता दिनुपर्ने देखिन्छ ।
- रातको समयमा पनि उज्यालो रहने प्रवन्ध गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- ग
- शहरी क्षेत्रमा सिसि क्यामेराको नेटवर्क जडान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.१.५ आपँखोलीटोलमा नाला निर्माण

सम्पर्क व्यक्ति: श्री खिमबहादुर सार्की (९८१०८१६७६६)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- यो बस्तीमा सडक निर्माण भएपनि नाला निर्माण भएकोले पानी पस्ने समस्या थियो ।
- वस्तीको भित्री खण्ड सौन्दर्यीकरण तथा सरसफाईमा नकारात्मक असार परेको थियो ।
- सडक आसपासको घरमा बर्खा याममा पानी जम्ने भएकोले लामखुट्टे तथा औलोको जोखिम थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- करिव २३५ मिटर पक्की नाली निर्माण भएको छ ।
- सडकको दुवैतिर वस्ती भएपनि नाली चाहि खण्ड खण्ड गरेर एक साइडमा मात्र निर्माण भएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- बर्खामा सडक भल घरहरुको फोहरपानी निकास केही भएपनि नियन्त्रण भएको छ ।
- स्थानीय बासिन्दालाई दैनिक आवत जावत गर्न सहज भएको छ । फोहरमैला न्यूनिकरण भएकोछ ।
- नाली निर्माण स्थानीय उपभोक्ताहरुले गरेको हुनाले न्यून रुपमा भएपनि स्थानीय स्तरमा रोजगारी उपलब्धता भएको थियो ।
- पक्की नाली र ग्रावेल सडकले गर्दा सडक किनार आसपासको जमिनको मूल्याकंन बृद्धि भएको छ ।

घ) सुझाव

- नाली निर्माण अधुरो रहेको रहेको क्रमागत योजना मार्फत नाली निर्माण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- एउटै योजनामा पटक पटक थोरै थोरै रकम बिनियोजन हुनेगरेकोले पूर्ण सम्पन्न हुन लामो समय पर्खनुपर्ने अवस्था अन्त्य गर्नुपर्ने ।

४.१.६ हनुमानगढी भालुवाङ पूर्वाधार निर्माण

सम्पर्क दुर्गाप्रसाद पन्थी (९८०६२२१४३५)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- मन्दिरमा धर्मशाला थिएन ।
- एकीकृत प्रयास नुहदा मन्दिरको कम्पाउण्ड, मेनमन्दिर र मूर्तिकको प्रवन्ध थिएन ।
- मन्दिरमा आउने भक्तजन तथा अन्य सार्वजनिक समारोहमा आउनेलाई लक्षित गरेर शौचालयको प्रवन्ध थिएन । रिङवाला कच्ची शौचालय मात्र थियो ।
- मन्दिर हातामा भक्तजन बिश्राम गर्ने तथा ओत लाग्ने संरचना थिएन ।
- मन्दिर हातामा सौन्दर्यीकरणमा नकारात्मक समस्या थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- हनुमानगढी मन्दिरको हाता कम्पाउण्डबाल मार्फत सुरक्षित गरिएको छ ।
- मन्दिर हातामा धर्मशालाको लागि पिलर निर्माण निर्माण भएको छ ।
- मन्दिरहातामा ३ कोठे शौचालय र प्लाष्टिक खानेपानी निर्माण गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- हनुमानगढी मन्दिरको सुरक्षाको दिगो प्रवन्ध भएको छ ।
- आवश्यक पूर्वाधार निर्माणको शुरुवात भएको छ ।
- सरसफाई र भक्तजनहरुको लागि खानेपानी प्रवन्ध भएको छ ।
- धार्मिक आस्थाको केन्द्र प्रवर्द्धन भएको छ ।

घ) सुझाव

- मन्दिरको कम्पाउण्ड त तयार भयो तर गेट निर्माण भएको छैन ।
- धर्मशाला निर्माणको पिलर मात्र तयार भएको छ पूर्ण भवन निर्माण भएको छैन ।
- ३ कोठे शौचालय पानी ट्याङ्की निर्माण छ तर खानेपानी जडान गरिएको देखिएन ।

४.१.७ खड्गेश्वरी अधुरो धर्मशाला निर्माण

सम्पर्क व्यक्ति: श्री हरिकृष्ण भट्टराई (पुजारी ९८६२७८१६४८)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- खड्गेश्वरी मन्दिर भालुवाङको मन्दिरको धर्मशाला अधुरो थियो ।
- धर्मशालाको डिपिसी पिलर मात्र थियो ।
- मन्दिर रेखदेख गर्ने पुजारीले अस्थायी कच्ची घरमा बस्नुपरेको थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- दुईकोठे पम्की भवन निर्माण गरिएको छ ।
- धर्मशालाको झ्यालढोका निर्माण र प्लाष्टर गरिएको छ ।
- भुईमा सुरक्षित टायल मार्फत सौन्दर्यीकरण गरिएको छ ।
- भवनलाई रङरोकन गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- मन्दिरहातामा धर्मशाला पश्चात सुरक्षित भएको छ ।
- वडा कार्यालयको बजेट विनियोजन समावेशी भएको प्रष्ट भएको छ ।

घ) सुझाव

- मन्दिर कम्पाउण्ड खुला भएकोले सुरक्षा जोखिम देखिन्छ ।
- गेटनिर्माण गरे दुर्व्यसनीको समस्या कम हुने थियो ।

४.१.८ रोल्पाली समाज खानेपानी शौचालय निर्माण

सम्पर्क व्यक्ति: श्री देवीमाया मगर

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- रोल्पानी समाजको कुल मन्दिरहातमा शौचालय तथा खानेपानीको सुविधा थिएन ।
- मन्दिर कम्पाउण्ड खुला भएकोले सुरक्षिता थिएन ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- मन्दिर हातामा २ कोठे शौचालय निर्माण भएको छ ।
- खानेपानी लाइन पाईप तथा धारा जडान गरिएको छ ।
- मन्दिरलाई सुरक्षाको लागि तारजालीले घेरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- रोल्पाली समाजले भैलोखेलेर जुटेको पैसा वडासँग साझेदारी गरेको सार्वजनिक संरचना निर्माण गरिएको छ ।
- मन्दिर हातामा सरसफाईको प्रवन्ध गरिएको छ।
- गाउँपालिकाको सार्वजनिक बित्त सामाजिक तथा सांस्कृत क्षेत्रमा पनि लगानी गर्ने अभ्यास देखिन्छ ।

घ) सुझाव

- यस मन्दिर क्षेत्रमा पिकनिक खाने ठाउँ भएकोले प्लाष्टिकजन्य फोहोरमैला व्यबस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
- लागूऔषध सेवन नियन्त्रण गर्न सिसीक्यामेरा जडान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.१.९ शिवमन्दिर निर्माण शान्तिपुर

निरकुमार घर्ती मगर उपभोक्ता समिति अध्यक्ष (९८१०८८६६३८)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- शान्तिपुरक्षेत्रमा मन्दिर थिएन ।
- मेला लाग्नेस्थान, बरपिपल चौतारी, खोलाकिनार भएपनि मन्दिर थिएन, बगासोती वा प्यूठान जानुपर्ने थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- शान्तिरपुर खुलास्थानमा मन्दिर निर्माणकोलागि पिलर निर्माण गरिएको छ ।
- सार्वजनिक भवन सौन्दर्यीकरणको कार्य शुरुवात भएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- सार्वजनिक कार्यक्रम गर्न पूर्वाधार तयार भएको छ ।
- मन्दिर तथा धार्मिक जात्रा लाग्ने पूर्वाधार तयार भएकोछ ।
- बृद्धबृद्धालाई पूजाआजाको लागि सहजहुने वातावरण तयार भएकोछ । गाउँकै गहना हुनेसंभावना देखिन्छ ।

घ) सुझाव

- मन्दिर निर्माणको शुरुवात भएपनि पिलरमात्र तयार भएकोछ त्यसलाई निर्माणसम्पन्न गर्नुपर्ने ।
- आर्थिक स्रोत खोजी गर्नुपर्ने वा नीजिक्षेत्रसँग साझेदारी गर्नुपर्ने
- व्यवस्थित र उदाहरणीय भएपनि फोहरमैला नियन्त्रण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

४.१.१० स्वर्गद्वारी प्रा.वि. बिद्यालय जानेबाटो स्तरोन्नती

सम्पर्क व्यक्ति: श्री राजु नेपाली (९८४७९२६३१२)

क) योजना संचालन हुनुपूर्व समस्या के थियो ?

- स्वर्गद्वारी प्रा.वि. बिद्यालयको कम्पाउण्ड खुला थियो ।
- बाहिरबाट पशुवस्तु पस्ने तथा फोहोर गरेको थियो ।
- मुख्यसडकको भित्ता पहिरोको जोखिम भएकोले स्तरोन्नती अनिवार्य थियो ।

ख) सम्पन्न भएका कामहरु

- स्वर्गद्वारी स्कूलको प्रमुख सडकमा पक्कीवाल निर्माण गरिएको छ ।
- बिद्यालयको कम्पाउण्ड घेराबारा गरिएको छ ।

ग) सामाजिक उपलब्धी

- बिद्यालयको कम्पाउण्ड सुर्रक्षित भएको छ ।
- बाहिरबाट हुने अतिक्रमण तथा फोहोरमैला न्यूनिरकण भएको छ ।

घ) सुझाव

- पुराना भवनहरुलाई व्यवस्थापन गर्नुपर्ने छ ।
- सडक पक्की गर्नुपर्ने देखिन्छ । भल व्यवस्थापनको कार्य गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

५. वडाले दिने सेवाहरु सम्बन्धी सामाजिक परीक्षणको क्रममा पाइएका केही सूचना तथा जानकारीहरुको सारसंक्षेप

५.१. सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी:

- सामाजिक सुरक्षाभत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरुको अभिलेख अद्यावधि अवस्थामा रहेको छ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता साट्रिला बैकमार्फत बैकिङ्ग प्रणालीबाट वितरण गरी सेवालाई भरभर्दो बनाउन प्रयास गरिएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणका लागि स्थानीय बासिन्दा र सरोकारवालाहरुले सचेत र सहयोगी भूमिका निर्वाह गरी वडा कार्यालयको सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी कार्यसम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन सहयोग पु-याएका छन ।

५.२. नियमित सेवाप्रवाह (नागरिक सेवा):

- वडा कार्यालय आफ्नै फराकिलो कार्यालय भवन मार्फत सेवा प्रवाह हुदै आएको छ ।
- लुम्बिनी प्रदेश राजधानीको प्रस्ताव भएपश्चात भालुवाङ्ग क्षेत्रका जग्गा किनावेचको प्रकृया रोक्का रहेकोमा सम्बन्धित स्थानीय सरकारको सिफारिसमा बैङ्किक कारोवार प्रयोजनमा लागि प्रकृयागत सहजीकरण गरेको पाइयो ।
- आवश्यकता अनुसार घरजग्गा रजिष्ट्रेशन, नागरिकता, राहदानी, व्यवसाय दर्ता, अनुदान सहयोग प्राप्ती, गरिब तथा विपन्न परिचय-पत्र, स्वास्थ्योपचार सेवा आदिका लागि दिनुपर्ने सिफारिस सेवा समयमै, प्रभावकारी ढङ्गले सहज रुपमा प्रदान गरिएको पाईयो ।
- भूमी सम्बन्धी समस्या समाधानको लागि गठन भएको समितिलाई सहजीकरण तथा बास्तविक भूमिहिनहरुको पहिचानमा प्रमुख भूमिका निर्वाह गरेको पाइयो ।
- नियमित सेवालाई प्रभावकारी बनाउन सेवा प्रदान गरिने कक्ष/विभागहरु अलग अलग गरी व्यवस्थापन गरिएको पाईयो ।
- व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी सेवा निर्धारित समयमा सरल र सहज रुपले प्राविधिमैत्री तरिकाले प्रदान गरिएको छ । सर्जमिन मुचुल्का गर्नुपर्ने घटनाहरु बाहेकको हकमा तत्काल सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईएको छ ।
- पालिका, भूमि आयोग, नगरविकास तथा अन्य सरोकारवालाहरुको सहयोग अस्थायी तथा अव्यबस्थित बसोबास पहिचान गरी अस्थायी निष्सा, चारकिल्ला निस्सा प्रदान गरिएको पाइयो ।

५.३. प्रकोप तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी

- आपतकालिन उद्धार एवंम् संक्रमितहरुको लागि एम्बुलेन्स यातायात प्रवन्ध, प्रहरी साझेदारी, उद्योग बाणिज्य संघ तथा सरोकारवालाहरुसँग सम्बन्ध सुमधुर र विपद् व्यबस्थापन तयारी अवस्थामा रहेको पाइयो ।
- सरुवा तथा डेंगु, अन्य भाइरल रोगबाट बच्न स्वास्थ सावधानी अपनाउन, भालुवाङमा यात्रु तथा आम टोलबासीहरुलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गरेको पाइयो ।
- भालुवाङ अस्पतालको सहयोगमा सचेतनात्मक कृयाकलाहरु संचालन गरेको पाईन्छ ।

५.४. स्थानीय विकास निर्माण

- वडास्तरीय वार्षिक योजना तर्जुमाका सबै चरणहरुमा सहभागीतामूलक प्रकिया अबलम्बन गरिएको छ । योजना तर्जुमा कार्य समय सीमा भित्र सम्पन्न गरिदै आएको छ । यस आ.व.मा वडा स्तरीय सिलिङ कम तोकिएको तथा निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको कार्यक्रम योजना छनौटप्रकृया पश्चात मात्र सकृय भएकोले योजना कार्यान्वयनमा केही अल्झन भएको पाईयो ।

- गाउँपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम, तथा बजेटको प्रकृति अनुरुप वडास्तरीय योजनाहरुको छनोट तथा प्राथमिकीकरण गर्न वडास्तरमा समेत सहजीकरण गरिदै आएको पाइयो । यस प्रकृयामा निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरुको भूमिका प्रंशंसनीय रहेको पाइयो ।
- आ.व. २०८२/०८३ को अवधिमा गाउँसभाबाट पारित यस वडाका योजनाहरु मध्ये करीब ९७% योजनाहरु जस्ताको तस्तै कार्यान्वयन भएको पाईयो । ठूला र दुरगामी असर पार्ने पूर्ण रुपमा असफल भएका योजनाहरु नभएको पाईयो ।
- गत आर्थिक वर्षमा वडा नं.१ मा संचालित योजनाहरु मध्ये कामको गुणस्तर, उपादेयता, समय, बजेट र जनसहभागिताका दृष्टिले श्री सडक स्तरोन्नती, नाला निर्माण, आँपखोली नालानिर्माण, स्वर्गद्वारी बिद्यालय बाटो मर्मत, कटेसनाला सडक स्तरोन्नती, मछीताल बाटो मर्मत, खड्केश्वरी अधुरोधर्मशाला निर्माण, रोल्पाली समाज आपखोली शौचालय निर्माण, आपखोली चौपारी निर्माण, नवप्रतिभा आवि व्यवस्थापन खेलकुद प्रवर्द्धन, फोहोरमैला संकलन प्रयास, कृषकलाई उन्नत बिऊ वितरण आदि कार्य नमुनाको रुपमा सम्पन्न भएको छ । यी सवै योजना पारदर्शी ढङ्गले सम्पन्न भएका छन् ।
- वार्षिक गाउँ सभाबाट छनोट भएका योजनाहरु उपभोक्ताहरुको सकृय सहभागितामा कार्यान्वयन भएका छन । नियम संगत भुक्तानीको प्रबन्ध गरिएको छ । योजना संचालन र भुक्तानी प्रक्रियाको बारेमा उपभोक्ता समिति र स्थानीय सेवाग्राहीहरुमा उल्लेख्य प्रकारको गुनासो रहेको पाइएन । तथापी परीक्षण गरिएका केही पूर्वाधारका योजनाहरु अधुरो पाईकाले बजेट विनियोजन गरी निरन्तरता दिनुपर्ने देखिएको छ ।
- बजेट निकासा तथा बील भुक्तानीका लागि प्रक्रिया पुरागर्न कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरुले सहयोग गरेको स्थानीय उपभोक्ताहरुको प्रतिक्रिया रहेको छ । स्थानीयस्तरमा रहेका केही गुनासोहरु समेत अधिकांश सम्बोधन गरिएका छन ।
- बजेट निकासाका तथा परिचाालनका लागि समयमै प्रबन्ध मिलाईएको छ । बजेट खर्च अघि सोको परिचालनको लागि कार्यविधिमा तोकिएको प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।
- योजनाहरुको पारदर्शीता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिका लागि योजनास्तरमा सार्वजनिक परीक्षण अनिवार्य रुपमा गरिदै आएको छ ।
- गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी, विषयगत कर्मचारी र प्राविधिकहरुद्वारा उपभोक्त समिति गठनदेखिनै समय समयमा आवश्यकता अनुसार योजनाहरुको स्थलगत सुपरीक्षवेक्षण तथा अनुगमन गरी सार्वजनिक खर्च प्रकियालाई जिम्मेवारपूर्ण, पारदर्शी र प्रभावकारी बनाउन प्रयास गरिएको छ । यस प्रकियाले निर्माण सम्बन्धी योजनाहरुको गुणस्तर कायम गर्न मद्दत पुगेको स्थानीय समुदायको प्रतिक्रिया रहेको छ ।
- वडामा मात्र नभई गाउँपालिका क्षेत्रकै उदाहरणीय कार्यको रुपमा निजी तथा गैसस क्षेत्रसँगको साझेदारीमा बगासोती, खर्कबगासोती, माछीताल जस्ता क्षेत्रमा समूह प्रबर्द्धन गरी एकीकृत उपलब्धी हासिल गर्न प्रयास गरेको पाईएको छ ।

५.५. जनसम्बन्ध, समन्वय र साझेदारीः

- जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सेवाग्राहीहरु बीचको पहुँच र सम्बन्ध निकट रहेको पाईएको छ ।
- वडा कार्यालय, गाउँपालिका, जिल्ला र प्रदेशबाट संचालित विकास गतिविधिहरु संयोजनका लागि वडा प्रतिनिधिहरुले समेत समन्वय र साझेदारीका लागि पहल गर्ने गरिएको स्थानीय सेवाग्राहीहरुको प्रतिक्रिया रहेको छ ।
- स्थानीय तथा राष्ट्रिय गैसस, आमसञ्चार क्षेत्र, सहकारी, उपभोक्ता समुह तथा निजी क्षेत्रको समेत सहभागिता र लगानी साझेदारीमा विकास निर्माण योजनाहरु कार्यान्वयन गरिदै आएका छन । अतः जनसम्बन्ध, समन्वय र स्रोत साझेदारीका दृष्टिले जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको भूमिका उलब्धिमूलक रहेको स्थानीयहरुको प्रतिक्रिया रहेको छ । शहरी फोहरमैला व्यवस्थापनका सहकार्य/साझेदारी थालनी गरिएको छ ।

- स्थानीय विकास निर्माण र सार्वजनिक चासोका विषयहरुमा समय समयमा राजनीतिक दल, नागरिक समाज, कर्मचारी, टोलविकास समिति, उद्योग वाणिज्यसंघ, होटल व्यवसायी, यातायात व्यवसायी, बुद्धिजीवि लगायत स्थानीय वासिन्दाहरु बीच समेत सर्वपक्षीय छलफल सहित समन्वय र साझेदारीका सम्भावनाहरु खोज गर्न स्थानीय जनप्रतिनिधिहरुले पहल गरेको पाईयो ।
- औपचारिक रुपमा पेशा-व्यवसायहरु संचालनका लागि स्थानीय उद्यमी-व्यवसायी र व्यापारीहरुलाई पालिकाले प्रोत्साहित गरी त्यस प्रकारको अभ्यास गर्ने उद्यमीहरुलाई सरकारी अनुदान, प्रोत्साहन र पुरस्कार प्राप्तिका लागि सहयोग पु-याउने गरेको पाइयो । यसका लागि वडाको भूमिका महत्वपूर्ण देखिएको छ ।

५.६. नागरिक गुनासो तथा सूचना व्यवस्थापनः

- कार्यालयमा हुनुपर्ने आधारभूत सेवा र सेवाग्राही सम्बन्धी तथ्यांक अद्यावधिक अवस्थामा राखिएको छ । कम्प्यूटर प्रणालीमा आधारित तथ्यांक रहेको हुँदा वडाको कार्यसम्पादन प्रणाली छिटो छरितो प्रकारको रहेको यस सामाजिक परीक्षणको क्रममा पाईएको छ ।
- नागरिकहरुको गुनासो सुनुवाईको लागि छुट्टै इकाई वा डेस्क गठन गरिएको छैन तथापि गुनासो सुनुवाईका लागि जनप्रतिनिधिहरुको उपलब्धता सहज रहेको पाईएको छ ।
- गुनासो तथा पृष्ठपोषणहरु प्राप्त गर्ने, प्राप्त गुनासोहरु बारे छलफल गर्ने र अभिलेखीकरण गर्ने कार्य औपचारिक रुपमा अपनाउन सकिएको छैन । गुनासो पेटिकाको व्यवस्था गरिएको पाईएन ।

५.७. सार्वजनिक आचरण, आचार संहिताको परिपालना तथा उत्प्रेरणाः

- वडाका जनप्रतिनिधिहरुले आ-आफ्नो सार्वजनिक छविलाई स्वच्छ राख्न प्रयास गरेको र नैतिक रुपले पतन हुने कुनैपनि कामहरुमा संलग्न नभएको सामाजिक परीक्षणको क्रममा स्थानीयको प्रतिक्रिया रहेको छ ।
- विकास निर्माण योजनाहरुको कार्यान्वयनमा आर्थिक फाईदाका लागि जनप्रतिनिधिहरुको प्रत्यक्ष संलग्नता नरहेको पाईएको छ ।

६. वडाका केही विद्यमान समस्या तथा सुधारात्मक पक्षहरुः

- लुम्बिनी प्रदेशको राजधानी घोषणा भई बिस्तारित हुदै गएको बजार क्षेत्र (भालुवाङ्ग र आसपास) भएको कारणले भौतिक पूर्वाधार विकासको आवश्यकता र जनअपेक्षा अत्याधिक मात्रामा बढेको छ । जनअपेक्षा अनुसारको बजेट व्यवस्थापनका लागि प्रदेश तथा संघीय सरकारसँगको समन्वय यथोचित रुपमा हुन नसकेको पाइन्छ ।
- टुके योजनामार्फत प्रत्येकवर्ष बजेट विनियोजन गर्ने र खर्च गर्ने परिपाटी बढेको कुनै योजना पूर्णता दिन धेरैबर्ष पर्खनु पर्ने अवस्था देखिन्छ ।
- सामाजिक तथा आर्थिक विकासको क्षेत्रमा गरिएको लगानी पूर्वाधार विकासको तुलनामा अत्यन्त न्यून देखिएको छ ।
- सामाजिक सुरक्षाभत्ता वितरणको नियमितता र विगतमा वडास्तरमा गरिएको भुक्तानी व्यवस्थाको सेवाग्राहीले प्रशंसा गरेका छन । तर बायोम्याट्रिक गर्ने समस्या झल्झटिलो छ ।
- बजार क्षेत्र, सार्वजनिक स्थल, मन्दिर र राप्तीनदीक्षेत्रमा फोहरमैला व्यवस्थापनको मुद्धा पूर्णरुपमा समाधान भईसकेको पाईएन ।
- भालुवाङ बजार, यसका वरीपरी रहेका मन्दिर आसपास, खुल्ला पार्क क्षेत्र र नजिकैको सामुदायिक वन क्षेत्र लागूऔषध दुर्व्यबसनीहरुले प्रयोग गर्ने गरेको र यसले विशेष गरी यूवाहरुमा भविष्यमा ठूलो संकट पर्नेतर्फ पर्याप्त नियन्त्रण हुन सकेको पाईएन ।

७. सामाजिक परीक्षणको निश्कर्ष तथा सुझाव:

- समष्टिगत विकास प्रयासका हिसाबले ९७ प्रतिशत भन्दा धेरै योजनाहरु सम्पन्न भएका छन । पूर्वाधार विकास, सडक निर्माण तथा मर्मत, स्वास्थ्य क्षेत्र, लक्षितवर्गका प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रम, रोजगारमूलक सीप विकास, दीर्घकालिन वातावरणीय संरक्षण तथा सौन्दर्यीकरण र शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरुको उपलब्धि उच्च देखिए पनि आर्थिक समृद्धिका दृष्टिले मेरुदण्डको रुपमा रहेको कृषि, सिंचाई र पशुपालन क्षेत्रमा योजना मुताविक कम प्रगति देखिएकोले आगामी दिनमा उल्लिखित क्षेत्रको समेत उच्च कार्यसम्पादनका लागि प्राथमिकता दिन आवश्यक ठानिएको छ ।
- योजनाहरुको कार्यान्वयन चरणमा विज्ञ जनशक्ति, संचार जगतका प्रतिनिधिहरु सहित जनप्रतिनिधिहरुबाट गरिनुपर्ने सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन कार्यमा केन्द्रित हुन आवश्यक देखिएको छ, साथै सम्पन्न भएका कार्यक्रमहरुको उपलब्धी सहितको रिपोर्ट तयार गरी प्रचारप्रसार गर्नुपर्ने आवश्यक ठानिएको छ ।
- राप्ती गाउँपालिका वडा न. १ बहुधार्मिक तथा बहुसांस्कृतिक क्षेत्रको प्रबर्द्धन, विकास र स्थानीय पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि योजनाबद्ध विकास रणनीतिको आवश्यकता रहेको छ । हाल भैरहेको सानातिना पर्यटन प्रबर्द्धन र शहरी सौन्दर्यीकरणका अतिरिक्त एकीकृत योजना सहितको पर्यटन प्रबर्द्धन नीति तथा कार्यक्रम तय गरी यस क्षेत्रलाई समेत प्राथमिकतापूर्वक कार्यान्वयन गर्नुपर्ने देखिएको छ ।
- नागरिक गुनासो व्यवस्थापनलाई विधिसम्मत रुपमा व्यवस्थित गर्ने र समय समयमा जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुको उपस्थितिमा सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो चौतारी जस्ता जनतासँगको साक्षात्कार कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरी जनगुनासो कम गर्ने र जनप्रतिनिधि-सेवाग्राही सम्बन्धलाई पुनर्ताजगी गर्न उपयुक्त ठानिएको छ ।
- वडा कार्यालयले विभिन्न शीर्षकमा अनुदान वा सहुलियत रुपमा वितरण गरिने बिऊ बिजन, सामाग्री तथा तालिम सहभागि छनौट गर्दा टोलविकास संस्थाका प्रतिनिधि समेतको सहयोगमा छनौट गर्दा अझ प्रभावकारी हुने सुझाव पेश गरिन्छ ।
- सेवाग्राहीको चाप अनुसार आवश्यक कर्मचारीहरुको स्थायी पदपूर्तिको प्रबन्ध मिलाउन/पहल गर्न आवश्यक देखिएको छ ।
- उद्योबाणिज्य संघ, प्रहरी, होटल व्यबसायी, यातायात व्यबसायी, टोलविकास संस्था र अन्य संघसस्थासँग समन्वय गरी यूवालक्षित कार्यक्रममा विशेषगरी लागूऔषध नियन्त्रण, अनुगमन सार्थ हिंसा न्यूनिकरण सम्बन्धी अभियानहरुलाई निरन्तरता दिनुपर्ने देखिएको छ ।

स्थानीय सरकार

राप्ती गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

मसुरिया, देउखुरी, दाङ
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

Phone: 082-413077
Email: raptiruralmunicipality@gmail.com
Website: raptimundang.gov.np

प.सं. २०८३/०८४
च.नं.

मिति:२०८३/०४/१८

श्री सम्बन्धित सरोकारवाला सबै,

विषय:सडक तथा सडक पेटीमा राखिएका निर्माण सामग्री हटाउने सम्बन्धी सूचना।

राप्ती गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका मुख्य तथा भित्री सडक तथा सडक पेटी (फुटपाथ) मा केही व्यक्ति, व्यवसायी तथा संस्थाहरूले ईंटा, गिट्टी, बालुवा, ढुङ्गा, सिमेन्ट, काठ, फलामे सामान लगायतका निर्माण सामग्रीहरू जथाभावी थुपारी राखेको भनि यस कार्यालयमा गुनासो प्राप्त भएको छ । यस किसिमका गतिविधिले सडक ओहोरदोहोर, यातायात सञ्चालन तथा मानिसको आवागमनमा प्रत्यक्ष बाधा पुग्नुका साथै सडक दुर्घटना हुने सम्भावना समेत बढेको हुँदा गाउँकार्यपालिकाको मिति २०८३।०३।३१ मा बसेको बैठकको निर्णयानुसार तपसिल बमोजिम गर्नु गराउनुहुन अनुरोध छः

तपसिल

१.यस सूचना प्रकाशित भएको मितिले **७ (सात) दिनभित्र** आफ्नो जिम्मामा रहेको वा आफूले राखेको निर्माण सामग्री सडक तथा सडक पेटीबाट स्वेच्छाले हटाई सुरक्षित स्थानमा राख्नुहुन सम्बन्धित सबैमा अनुरोध गरिन्छ ।

२.तोकिएको समयभित्र निर्माण सामग्री नहटाएमा गाउँपालिकाले प्रचलित कानुन तथा नियमानुसार आवश्यक कारबाही (जफत, हटाउने खर्च असुली, जरिवाना सहित) गर्नेछ, जसको जिम्मेवारी सम्बन्धित व्यक्ति/संस्था स्वयं हुनुपर्नेछ।

३.सडक तथा सडक पेटी सर्वसाधारणको साझा सम्पत्ति भएकाले यसको संरक्षण तथा सुरक्षित एवं सहज आवागमनमा सबैको सहयोग रहन अनुरोध गरिन्छ ।

(देविराम पाठक)
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

देविराम पाठक
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

